

Бүгү чурттарнын пролетарийлери, каттыжыңар!

РСФСР-НИН ДЭЭДИ СОВЕДИНИН АЛДЫГЫ СЕССИЯЗЫ

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нин Дээди Совединин болгаш Министрлер Чөвүлелинин органы

№ 299 (10591)

1977 чылдың декабрь 23, пятница

1925 чылда тудулган

Өртөө 2 кол.

СЭКП-нин XXV съездинин программа болур ширлерлер-биле бодурун базымн хыялашаан, кун-ажымчы темптерин болгаш юбилейлик чарыктын ритми бичкелгилешкен, бистин бүгү туртуус-биле бир дөмей Совет Россия чач чылче кирип турар. Декабрь 22-де Кремльдин Улуг ордунга бодурун ажы-кызын улалчлаат РСФСР-нин Дээди Совединин тоску чыкканын алдыгы сессиязы 1978 чылда РСФСР-нин экономиктиг болгаш социал хөгжүдөлгөнүн планнарын чутаалажып көргөн.

бистин Төрөө туртуусунун тогузунга олаа терги элээр деп, депутаттар ошалаа демделгел. Чурттуу Улуг ордун Хобайлууну чүдүдери амдырадык боттадырлар чурдурлар орасторар ону беш чылдын планнарын болгаш ошаладырлар күсседир тазым-биле назын программаны боттадырлар чурдурлар-биле, республиканын экономикамын, өртемни болгаш културанын улум чечектевишиги хандыры-биле холь-баппар.

ЛЕКЦИЯ ПРОПАГАНДАЗЫ

ССРЭ-нин чаа Конституциянын хүлээп алганы — партиянын болгаш совет улустун амдыралында канчаар-даа аажок улуг болушкун болган. СЭКП ТК-нын май болгаш октябрь Пленумнарынга (1977 чыл) база ССРЭ-нин Дээди Совединин ээлчег чок чедиги сессиязынга кылган илеткелдеринге СЭКП ТК-нын Чингине секретары, ССРЭ-нин Дээди Совединин Президиумунун Даргазы Л. И. Брежнев бистин чуртувустун чедип алганы бүгү-делегей ужур-дузалыг чаартылгаларын, сайзырангай социализмин болгаш оон экономиктиг болгаш политиктиг системанын, социал структуранын, угаан-бодал хөгжүдөлгөн тодаргай-биле анализтеп, социалистиг нитилелдин моон сонгааргы хөгжүдөлгөнүн кол оруктарын айткан.

«Билиг» нитилелинин республика организациязы лекторларга болгаш пропагандагерге бүгү талазы дузаны көргүзүп, Октябрьдин 60 чылдыга болгаш чаа Конституцияга турсааткан 20 ажыг лекцияны ажылдап кылган. Чаа Конституцияны тайылбырлаар, чонга таныштырып чедирер талазы-биле Ак-Довурак хоорайнын лекторларынын улуг ажылды кылып турарын демделгээр өөрүнчүг. Бизда Конституцияны чүгүлө нитизи-биле таныштырбайн, оон чүдүдериин айым-биле тематиктиг лекцияларны номчуп эгелзенин таарымчалыг. Коммунист партиянын удурткучу ролунун, чурттуу экономиктиг хөгжүдөлгөнүн база ийи делегейин аразында идеолоттук демиселдин дугайында бөлүк лекцияларны темалар айым-биле номчуп турар.

Эрзин районун чурттакчылыг суурларынга Конституциянын чүдүдериинге хамаарышкан темалыг кежээлерин эрттирип эгелзени. Мөнгүн-Тайга районда нитилел-политиктиг темага номчулга кылдыр лекторлар бөлүүн тускайлаан. Ол бөлүктү лекторлары ыраккы кыштагаларда малчынарны тургускан график эзугаар эрпип чоруп турар.

Нитизи-биле республикада 25 цикл лекцияны бистин лекторларынын номчуу турар, оон аңгыда 75 лекторийлер боттарынын ажылын чаа Конституцияны тодаргай-биле таныжып, өөрениривче угаандырган.

Оон-биле чергелештир лекция пропагандазын организациястап турарыныста чамдык чептеринин барын демделгээр херек. Конституциянын нити ужурдузанын тайылбырлаар ажылдап, оон кол-кол чүдүдериин хандыр сайгарып тургаш, кижилернин угаан-боданынга сиңип турар кылдыр өөрдир, ажылчы чоннарын күш-ажылы чаа-чаа чедикширивче мобилизациястап, аныктарнын ортузунга кижизиндеге ажылын күштелдирер дээн шыкша бо хевирлиг боттут ажылче чамдык районнарын лекторлары кирбейн турар. Чонун нити билинин деңгелин өөренип көрбөс чоруктар база бар.

ССРЭ-нин Конституциянын пропагандалаар талазы-биле лекторийлер Каа-Хем, Тес-Хем, Бий-Хем болгаш Бай-Тайга районнарада ам-даа тургустуумаан. Ол районнарада номчутуруп турар лекцияларнын тематиказы кызын, республиканын болгаш ук районнарын ажыл-амдыралындан хоорук байдалдыг бооп турар.

Удзенин Хооблууну пропагандалаарда нити хевирлиг лекция, беседаны чангыс удаа кылып кзары-биле кызыгарлаттымбайн, Конституциянын тус-тус кезектеринин айым-биле темалыг планнарын тургускаш, ында кирген чүдүдериин дес-дараалай таныжып, өөрениривче чер-черде партия организациялары база «Билиг» нитилелинин организациялары кичээнгей салза чогуур. Бо ажылга улус ажыл-агыйнын яныз-бүрү адырларынын специалистерин хаара тудар херек. Сайзырангай социализмин Конституциянын тайылбырлаарын ажыл-агыйнын ээлчеглиг сорулгалары, амдыралдык совет хевирин-биле болгаш бодурулгү чурумун, хөй-нитинин корумчурумун быжыглаар айтырлар-биле ханы хол-баар херек.

Чаа Конституциянын төлөвиленин чутаалажып көрүп база ону хүлээп ап турган үеде чедип алдынган ажылчы чоннарын политиктиг болгаш күш-ажылчы улуг көдүрүшкүнүн быжыгавышан, республиканын «Билиг» нитилелинин организациязынын лекторлары «Онуг беш чылдын үшкү чылдын планын—Совет Конституцияны хүлээп алганын бир чыл оюн таварыштыр күсседилин!» деп кыйгырыгын алаа-биле калбарган чарыкша төлөп-тир улун кинер ужурулгү. Октябрьдин 60 чылдынга турсааткан байырлыг хуралдын материалдарын тайылбырлаар талазы-биле кемчелерин айткан доктаалды СЭКП обкомунун бюрозун чоокта чаа хүлээп алган, Ону боттарыныстын ажылыныска удуртулга болдурар ужурулгү бис.

ЮБИЛЕЙЛИГ ЧЫЛДЫ ЧЕДИИШКИНИНГ ДООЗААЛ!

Ажыг лалга киирер тудугда

ӨЗҮЛДЕНИН БАЗЫМНАРЫ

Юбилейлик чыл бүгү совет кижилеринин амдыралында озагай чыл болган. Бистин бригадымыска белик кодураушкуну күш-ажылдык чылы болуп эртин туру.

Бистер хөгжүм-шип театрынын тудууга, Красноярсктин политехниктиг институтунун Кызылда филиалынын чамында чаа корнуушта ажылдап турдуусе. Амгы үеде бригадымыс акыгалага киирер объектилер—дөрткү микро-районда университет тудуунда болгаш №10 чурталаа базамчыла ажылдап турар. Бо базамчынын шеверлет акыгала-рын эки шыларын, дүргөн кылган дооскам. Чаа чылдын бодурунде кызылчыларга белик кылдыр дузаар дош кылымак акылдан тур бис.

Бо чылды канчаар доозуп турар бис? Юбилейлик чылда алган социалистиг хүлээлгелерини—онуг беш чылдын ийи чылдын планын ошаладырлар хуусаа белинде, октябрьдин төңгүзүлгө күссеттигис. Бо чылдын дургузунда эргелдир бригадаларынын аразында социалистиг чарып чедикчегил организациястаттыган.

А чоокку хүнерде 1977 чылдын тудуу-монтаж акыгала-рынын планын база күсседиктигис. Бичаптам бригада кеңигениринин сагыш-сеткили өөрүшкүдөгү, ажылдык темпанын колкаптай үшкү чылдык үзүүн эгелей бердигис.

Аныма-икшиности мынчаар түшөп тургаш, кижилерин боттарынын дугайында, оларнын билиг-мергекчилик, моральдык мөзү-шыланын ошаладыр дугайында чугаалаар, көргүзери чугулаа. Бистин бригадымыска күш-ажылчы амдыралын эгелзеп комсомолчу аныма

В. АМЫРНЫН ФОТОЗУ.

Тыва АССР-нин Дээди Совединге сонгулааар талазы-биле Чөөн-Хемчик районда Шеминин № 54 сонгулаа округунун Округ сонгулаа комиссиянын составын бадылаар дугайында

ТЫВА АССР-НИН ДЭЭДИ СОВЕДИНИН ПРЕЗИДИУМУНУН ЧАРЛЫ

«Тыва АССР-нин Дээди Совединге сонгулааар дугайында дүрүшүнү 37, 38, 39 чүдүдериинге үндөлзөшкө, Тыва АССР-нин Дээди Совединин Президиумунун доктадыры болаа: Тыва АССР-нин Дээди Совединге сонгулааар талазы-биле Чөөн-Хемчик районда

Чурттуу мал ажылдакчыларынн мастерлеринге СЭКП Топ Комитетинин Чингине секретары, ССРЭ-нин Дээди Совединин Президиумунун Даргазы Л. И. Брежневтин магаалыгы база СЭКП Тыва обкомунун, республиканын Министрлер Чөвүлелинин «Мал аныктагаладышынынга белекчедик доозарынын болгаш ону чедикширивче эрттиривчегил талазы-биле немелде кемчелер дугайында» доктаалынга дүүштүр Эрзин районда «Мөрө» совхозтун малчынары канчаар ажылдап турарын чугаалаан бөрүн ук совхозтун директору Б. С. САЙЫДАН бистин корреспондентивисе дилзэе.

— Совхозтун малчынары 1977—78 чылдарын кызылында малды хур өлмөр дөш республиканын малчынарынын аразында калбарган социалистиг чарыкша иштеринин наркын, мал кыштагалаашкынн организациястыг эрттирер дугайында СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нин Министрлер Чөвүлелинин доктаалын удуртулга болдуруп ажылдап турар.

Бичаптам ажыл-агыйнын мал ажылдында хаара туттуган кижилер, койку бригадалар, сүт-барал фермазынын акыл-шылалары тус-тузунда бедиткен социалистиг хүлээлгелерин ап, кыштагалаашкынны хур эрттирер дөш бо хүнерде кызымак акылдап турар.

Евзакович Хаян-оол — «Большевиг» совхозта коммунисттер организациядаан.

Округтун сонгулаа комиссиянын даргамынн ораалчыны Эскер-оол Олан-оолович Хомаевы — «Большевиг» совхозтун акылдакчыларындан, кодо акыл-агый специалистеринден болуп албан-хаакчыларындаан.

Округтун сонгулаа комиссиянын секретары Саргалоол Салчакович Чымба—Шемин сууруну хамаатыларынын нити хуралиндаан.

Округтун сонгулаа комиссиянын кеңигенири: Таан Домбадаковича Кара-Сал — «Большевиг» совхозтун акылдакчыларындан, кодо акыл-агый специалистеринден болгаш албан-хаакчыларындаан.

Олег Дотнаевич Монгуш—Шемин ортумак шолонанын башкыларындан болгаш техниктиг акылдакчыларындан;

Иван Отчур-оолович Монгуш—Шемин сууруну хамаатыларынын нити хуралиндаан;

Чечек Докчаковича Сат—Тыва АССР-нин Дээди Совединин Президиумунун Даргазы М. МЕНДУМЕ. Совединин Президиумунун Секретары С. КРАСНЫН.

Кызыл хоорай, 1977 чылдын декабрь 22.

«Большевиг» совхозта Аныктарын Бүгү-Эвлекчегил Ленинца Коммунисттер Эвлекчегил организациязында; Федор Орачун-оолович Сыгыр-оол—«Большевиг» совхозта кодо акыл-агый болгаш белекчедик акылдакчыларынын профессионал эвлекчегилден;

Олеймаа Олан-ооловна Хомаева—Шемин суурда херекчелер нитилелинин кеңигенириден.

Совединин Президиумунун Даргазы М. МЕНДУМЕ. Совединин Президиумунун Секретары С. КРАСНЫН.

Кызыл хоорай, 1977 чылдын декабрь 22.

Малчынарынн ишкын чылымынга белекчедик акылдакчылар чугула мал чөш белекчелер-биле, кыштагалар септээр-биле кызыгарлаттымбайн. Малчынарынн културалуг хандырдыгыны база чугула кичээлге салдыган. Бригадалар тонуна кызыл-буландарын дерзон. Автоагала-ларынын кодагыра бар хуралиндин графитин тургускаш. Ийи амчылер, културалал-бай чедиривчегил акылдакчылары кодагыра доктаамал барып турар.

Совхозтун хоо ам каш хонуктан ооздан эгелзэн. Малдык чаш төзүп чидирг чок камгалан алдында камгалан чидиривчегил малчынарада быжыгавышан. Бичаптам ийи амчы-литератури хаара тутуап. Черле минч алдынары мал акылыныска хаара тударыныча кодо кичээлге угаандырган турар бис. Оон түдүкчелер ортумак шолонаны дооскам, төрөөн совхозтунга акылдап артын турарларынн саны көвүдөп. Чингиз, Т. Бадарчы, Т. То-

„САЛЮТ-6“ АЖЫЛЫН УЛАМЧЫЛАВЫШААН

УЖУДУШКУН БАШКАРАП ТОН, (СЭТА). Орбитанын «Салют-6» эртем сепилдизинин акылымы уктурушкуну планнатынган программазын күсседирин уламчылаан.

Декабрь 21-де Юрий Романович болгаш Георгий Грекович акыл хүнү артегенин 9 шапта эгелзэн. Коммунисттер эртемни болгаш акыл-агыйнын яныз-бүрү адырларынын эрге-ажылдарына Черниц бойдук курдаларынын шилчелер болгаш өөренип чок талазы-биле ишеледилерин күсседир эгелей бергенер. Эшикшар Чер кыры болгаш долетей ошалаанын кырып дорт хайгаарарын күсседирин турар. Черниц чамдык районнарынн меңгелери болгаш хар шымын, ошалаанын база далааларын кырып хайгаарарын чоруткан.

Чер бойдураанын яныз-бүрү районнарында бодурун ала-чаргаар болдурушкуну хайгааран көрүп ошалаанын акылдын программазында база кирген. Чингиз, комсомолдар Африка дитте арга-аргы эрттир чангыс өнес удаа көргөтпөр.

Телеметриктин информациянын сан-туну-биле болгаш акыл-агыйн илеткелдерин-биле алырга, комсомолдарынн кыдыкшымын байдалы эки.

Тыва АССР-нин Дээди Совединин ДӨРТКҮ ЧЫБЫЖЫН ЧЕДИГИ СЕССИЯНЫН АЖЫТТЫНАРЫН ДУГАЙЫНДА

Тыва АССР-нин Дээди Совединин депутаттар төлөөлөгүчлеринин ХУРАЛЫН ДУГАЙЫНДА

Тыва АССР-нин Дээди Совединин депутаттары төлөөлөгүчлериинин ХУРАЛЫ 1977 чылдын декабрь 28-те, артегенин 9 шап 30 минутта чаа хөгжүм-шип театрынга акылтынган.

Тыва АССР-нин Дээди Совединин ДОКТААМАЛ КОМИССИЯЛАРЫНН КЕЖИГҮНЕРИНДЕ

Тыва АССР-нин Дээди Совединин доктаамал комиссияларынын кеңигенириден.

Тыва АССР-нин Дээди Совединин доктаамал комиссияларынын кеңигенириден.

Тыва АССР-нин Дээди Совединин доктаамал комиссияларынын кеңигенириден.

Тыва АССР-нин Дээди Совединин доктаамал комиссияларынын кеңигенириден.

Тыва АССР-нин Дээди Совединин доктаамал комиссияларынын кеңигенириден.

Тыва АССР-нин Дээди Совединин доктаамал комиссияларынын кеңигенириден.

Тыва АССР-нин Дээди Совединин доктаамал комиссияларынын кеңигенириден.

44 МИЛЛИОН ПАССАЖИР

ГРАФИКТИ ШЫҢҒЫЫ САГЫЫР

Чоннуң амьдралында чурттаган улам чагачылар дуйайында СЭКП-нин XXV съездинин шийиртеринде автомобиль транспортуна пассажирлер аргыштырылганын буювдери, чонну хандырамын шыйрын улам экижидери, пассажирлер аргыштырар аякылдык организацианын болгаш культураны ам-даа сайырагачылар, улам аякыл-агылынын бо адырын ажиынтыг улам бедирлер бердирген.

Республикада пассажирлер аргыштырылганын пилта кемчээли чыл келген туулам на улам оору турар. 100-тен хой чурттагачылар бугу суурларын 142-ин автобустар-биле доктаамал харылаалык. А Кызылда, районнар тоотеринде соо-хоотарын 57 топ суурларынча автобустар пассажирлер аргыштырар турар. Тыванын транспорт эргелигинин 5 автобустар-биле харылаалык, суурлар азынла 97 маршруттары-биле хууну-не 272 автобус 126 муу кишини доктаамал маршрут-биле бедирер турар.

Пассажирлер аргыштырарга экижидер-биле транспорт эргелигин доктаат тая Топ диспетчер станциязын (ТДС), Автовокзалдар болгаш пассажирлер авто-станцияларын бугура каттыжымшынын тургускан. Кызыл хоорайда авто-бустар шимчээшкени ТДС башкарар. Ол диспетчер пунктуларды болгаш харыла-ваанын чартык автоматтыг аппараттар доктотту системаны-биле хандыраткан. Автовокзалдар болгаш пассажирлер авто-станцияларын бугура каттыжымшынын Кызылда автовокзалы, район-ларда 8 автостанция болгаш 7 касса пунктуу пассажирлерге бараан болуп турар.

Пассажирлер аргыштырар транспорт 600 аякыл кижиле, азы Тыванын транспорт эргелигинде аякылдан турарларын 20 хуузу хаара туттуган. Оларнын чартык келти 25 бригадала каттыжыл автобус-тар, такси чолаачылары. Ында комсомолчу-амыктарын 3 бригадала бар.

Онту беш чылдын эрткен ийи чылдында пассажирлер аргыштырарга 12 хуу өскөн азы ийи чыл бурунгар 38,5 млн. пас-сажирлер аргыштырар болза ам 43 млн. четкен. Кудээ черлерде автобус маршруттары 536 км өскөн. Кызылда, Шагал-Артында, Чалалананга, Ак-Докурактың пассажирлер автовокзалы, Школячаларга 4 маршрут адынткан, хоорайларда, хоорайлар аламында «Экспресс» рейстери ко-вудун. Чамдык районнардын пассажир-леринге олар эртер автобустар келбээде (технология харылаанын дуаа-биле), билеттерин саздыр турар.

БИСТИН УЛУУВУС

КАТТЫЖЫШКЫННЫН АЖЫЛЫ

Узут Октябрының 60 чыл оюн байыраанымыс юбилей-диг чылдык планым оонадаларын Кызылда пассажирлер АТБ-ин чедикшишиг күүседи турар. Ол аякылга бистин такси чолаачыларын кириштирип турар узугу-дуу эвээш эвес дээрин демде-дери беричтү-дүр. Бистин бригаданын келгичилери бо чылда бедиткен хулааларын алган. Чыл дургузунда 98 муу ортектиг километрин эртер узугурап турган, ол хулаалары-ны 105,7 муу км чылдыр күүсеттисе, азы 103,6 хуу. Онд-биле төрөгештер, 10 аякыл автодугуларын, дыла хой кынар-чаар материалдарын халган алдыныс.

Бригаданыста 20 чолаачы бар. Күш-ажылдын сагыла-чурун узур чорук бисте чоң. Найраалдыг аякылдын үчүнези планым оонадалар доктаамал аякыл күүсетти-ни турар.

Аякылга кызым, эш-өрүкү хулааларын чаалап алган мурнакчыл чолаачылар бисте эвээш эвес. Оларга ком-мунистич күш-ажылдын шам-чычалары: В. И. Дергалазов, В. В. Гуусун, В. М. Барклов, В. В. Шуругин болган оон-да өскелерин хамаарыштырар болур.

Тыванын транспорт эргелигинин начальниги оралакчымы.

Тыванын транспорт эргелигинин начальниги оралакчымы.

ТУСКАЙ ПРОГРАММАЛЫГ ШКОЛАДА

Кызылдың пассажирлер авто-транспорт бугурагезинин коллективин СЭКП ТК-нын болгаш ССРЭ-нин Министрлер Чогулунин «Пассажирлер аргыштырар» эки жидер дуйайында доктаамал болган РСФСР-нин Авто-мобил транспортунын министрствунун коллективинин «Пассажир транспорту» чолаачы состав-биле четкелер кемчегер дуйайында шийир-лини амьдралга боттандыра-рып сорулга-биле, болуун аякыл-агылынын үндээшкен, чолаачыларларын тускай про-грамма-биле беш аякылдын иштинде бедиктерин эртер чылдын эгезин турган. Тускай программа бууга ооренин турарында бедиткен стивен-данын айда-ла тозан рубльди берип турар.

Эртен уенин иштинде о-торграмма бууга ооренин-нерден адыл адыл кижиле аякылдан турар. Олар амгы үе-де хоорай иштинде маршруттарын илч шийгизип алган болган пассажирлер АТБ-ин чылдык бугу чолаачылары-биле бир дөмей, онгу беш чылдын ийги чылдын даш-галарын бо чоону хуунерде күүсүдир дээр кызымнарды аякылдан турарлар. Олардан багай эвес түндүктерин чедип алганлар база хой. Чыгээ-лэрге, Владимир Дугур-Ю-рий Мамышев, Федор Аф-насьев болган өскелер-да бот-тарын чыл профессионалыга хандышымдыг бооп, хул бур-арга-дургузгалым бедитип турарлар.

Амгы үеде АТБ-ин авто-школамын тускай програм-малыг болуунда амгы 22 кижиле ооренин турар болган да-раванын бугура чыл кижиле күзүн аякылдан бис. Амгы чолаачылар тускай программанын дооскан соонда, хоорай маршруттарына аякылдары-биле дургузгалым кижилерге, хоочун дагылы-чыларга бийигээр кылдыр шийитилгезин бис. Чогуур хуу-

ШЫН

ТӨЛЕПТИГ БОЛУР

«Улетер-көргүзүгү» маршруттары бригаданың бригадирин.

С. ЯНКОВ, «Улетер-көргүзүгү» маршруттары бригаданың бригадирин.

В. САФОНОВУҢ ФОТОСУ.

Бөгүн Кызылга пасса-жир албан черлеринин активинин респу-блика хуралы ажытты-нар. Анаа республика-нын пассажир авто-транспортунун аякыл-дакчылары боттарының ажылында чедикши-нерни демдегел, чет-пестерни илередир бол-гаш оларны узугаар-ынын оруктарын ай-тыр. Автомобиль тран-спортун республиканын бугу талаалыг хөгжү-дөзине кол черни эе-лер турар.

КАЙЫВЫС-ДАА...

Пассажирлер аргышты-рар авто-транспорт бугура-гезинин коллективин юби-лейлик чылда чедикши-линг аякылдан турар. Бугу-ругезинин ийги чедикши-линтеринде бистин брига-данын келгичи узугу-дуу бо-ва бар. Бригадала күзү 20 кижиле. Бригадала келгичиле-рини хой кезин Кызылдагы аякылдан турар тускай про-грамма-биле бо чылдык ок-тябрда дооскан чолаачы-лар.

БЕШ ЧЫЛДЫҢ КИЖИЛЕРИ

Кызылдың пассажир автотранспорт бугурагезинин хоочун, мурнакчыл таксист В. В. Лубягин такси чолаачыларының бригадирин. В. Лубягин пассажир автотранспортунун аякылдын экижидери дээр боттарынын узугу-дууун кириштирип турар. Ында дис-петчерлер Валентина Никола-ева Алексина, Мария Петровна Чулюкова олар аныгында ак сеткилди мурнакчылар.

Саянның бедитерин таварын эртен Ус оруу. В. САФОНОВУҢ ФОТОСУ.

